

Српске школе постале идеална места за драстичан мобинг сваке врсте

Школа је изванредно тло за, код нас нову само по називу, појаву сталног психичког малтретирања и злостављања на радном месту, која је стара скоро колико и уређено људско друштво, а која има за циљ угрожавање достојанства, угледа, поштења, стручности. Та појава се популарно назива "мобинг", а дијагноза коју он производи је "посттрауматски стресни поремећај". Зашто школа? Па, одговор је веома једноставан. У школи су потенцијалне жртве мобинга сви, осим директора, а мобери апсолутно сви, почев од директора као врховног мобера, до ћака првака. Овај проблем чини занимљивим и податак да запослене у школи углавном чине високообразовани кадрови са просечних 80% у односу на колектив. Мобинг је узео маха у прво деценији новог миленијума захваљујући законодавству које игнорише људске вредности, положај запослених, а даје неконотролисана и неограничена овлашћења послодавцима, односно онима који се налазе у улози послодавца. Запослени у школи буквално су и препуштени сами себи и веома површној и недоследној бризи

синдиката, уколико су организовани.

Закон о раду даје неприкосновена права послодавцу и уједно прописује енормно високе запрећене казне које не могу да се примене, с обзиром да надзор над применом наведеног закона врши инспекција рада која, у суштини, нема скоро никаква овлашћења, осим одлагања извршења решења о отказу уговора о раду. Каквог ли апсурда!

Закон о основама система образовања и васпитања је по квалитету сличан Закону о раду. Даје овлашћења послодавцу, у овом случају директору школе, али када је запослени у питању - ту су само санкције. Запослени су на ветрометини, препуштени доброј вољи или тренутном хиру директора. Правне заштите скоро и да нема, посвећен јој је само један члан, а он се односи на приговор на решење о остваривању права, обавеза и одговорности запосленог.

Надзор над радом школе врши просветна инспекција и просветни саветник, али када је речо положају запосленог, заштити његовог достојанства, личности, угледа, стручности, е, то није ничија брига, законодавац једноставно не зна ко је носилац делатности, директор или наставник. Директор може буквално да "унакази" наставника - запосленог, док овај нема ни теоријске шансе да му се супростави, а ако то и покуша пресудио је сам себи.

У школи, методе су неисцрпне. Директор, као врховни и непрокосновени мобер, углавном, не остаје никоме дужан. Како су му овлашћења скоро неограничена, тиме су и могућности мобинга неисцрпне. Поборојаћемо само од неке, најчешће.

Ако сте наставник и уз то се замерили директору, ево шта вас чека. На почетку школске године нећете добити одељенско старешинство, које доноси 4% на зараду. Уз то, немате могућности одласка на екскурзију, која доноси добре дневнице, организовање зимовања и летовања, као ни могућности добијања пригодних поклона (углавном у виду злата) на крају школске године.

Задужења која вас чекају током године у четрдесеточасовној радној недељи ће вас доводити до шока - за вас неће бити довољно посла, па ће и плата бити мања. Распоред часова ће вам бити ноћна мора. Имаћете два прозора после великог одмора, предчас у преподневној смени и морати да устајете ујутру као вампир, а последњи ћете излазити из школе у поподневној смени јер ћете имати седми час! Понедељком ћете имати прва два часа, а петком последња два или један.

А како се то наставник замера директору? Прва и основна замерка је на самом старту - избору директора. Да ли је из колектива или не, сасвим је свеједно, увек ће сазнати да ли сте гласали за њега или не, да ли сте нешто рекли што ће му отежати избор, умањити улогу и значај. А током мандата, ако нисте послушни, покорни и понизни, ако укажете на неку неправилност, поставите неугодно питање, "берите кожу на шиљак" што би народ рекао, и знајте да сте на црној листи врховног мобера.

Нажалост, ова појава, толико присутна и у последње време застрашујућа у својој експанзији, није нашла место нити у школском, нити у радном законодавству. А биће тако док мобери не постану жртве мобинга, јер сто батина по туђим леђима није баш ништа! Зар не?

Томислав Душановић-Катинац